

NUMERICKÉ ŘEŠENÍ NELINEÁRNÍCH ROVNIC – II. část (Newtonova metoda, metoda sečen)

NEWTONOVA METODA (METODA TEČEN)

- Hledáme kořen $\hat{x} \in \langle a, b \rangle$ rovnice $f(x) = 0$.
- Musí být splněny **Fourierovy podmínky**:
  - a) funkce f, f', f'' jsou spojité na $\langle a, b \rangle$
  - b) $f(a) \cdot f(b) < 0$
  - c) f', f'' nemění znaménko v $\langle a, b \rangle$ a $f'(x) \neq 0 \forall x \in \langle a, b \rangle$

- Počáteční aproximaci x_0 volíme:

$$x_0 = a \Leftrightarrow f(a) \cdot f''(a) > 0$$

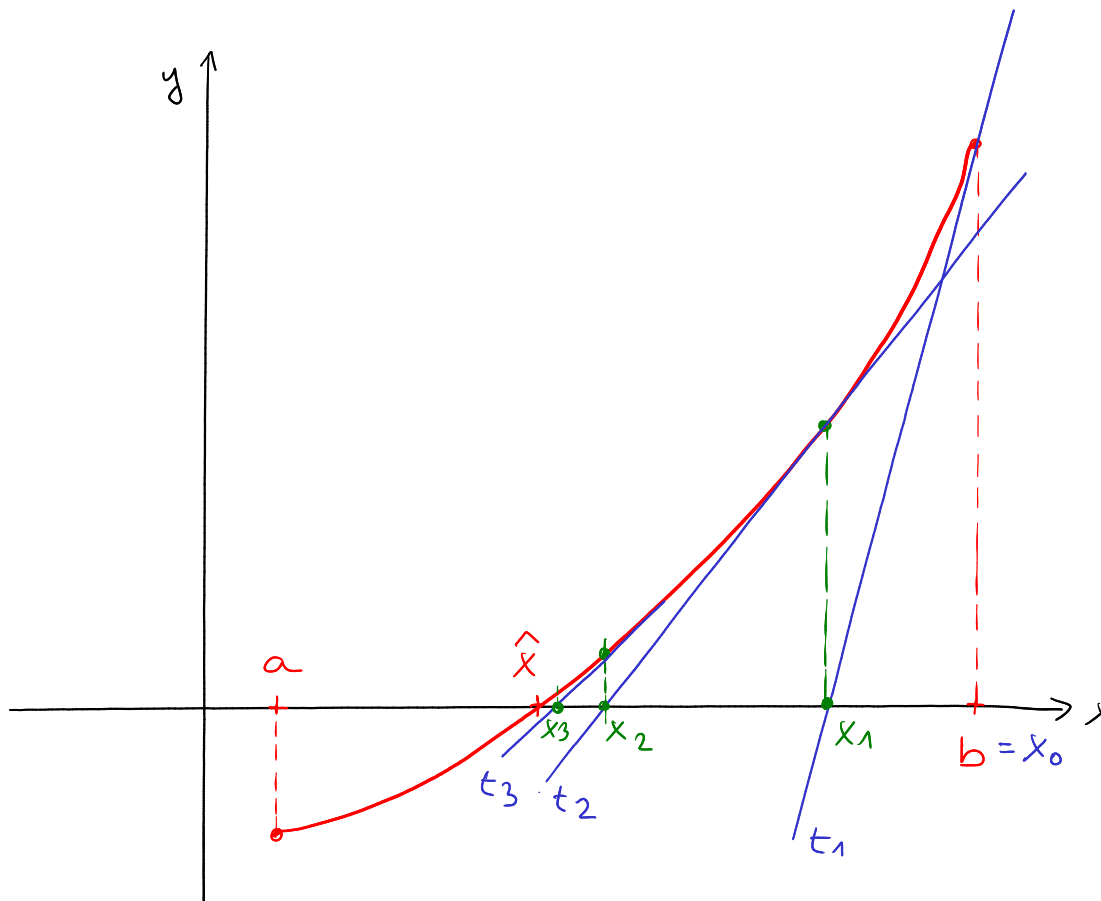
$$x_0 = b \Leftrightarrow f(b) \cdot f''(b) > 0$$

- x_{i+1} je průsečík tečny grafu funkce $f(x)$ v bodě $[x_i, f(x_i)]$ s osou x , tj.

$$\left. \begin{array}{l} y - f(x_i) = f'(x_i)(x - x_i) \\ \text{osa } x: y = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow x_{i+1} = x_i - \frac{f(x_i)}{f'(x_i)}$$

→ v každém kroku potřebujeme $f(x_i)$ a $f'(x_i)$

- **Podmínka ukončení:** $|x_{i+1} - x_i| < \varepsilon$

METODA SEČEN

- Modifikace Newtonovy metody – tečnu nahradíme sečnou
- x_{i+1} je průsečík sečny grafu funkce $f(x)$ procházející body $[x_{i-1}, f(x_{i-1})]$ a $[x_i, f(x_i)]$ s osou x , tj.

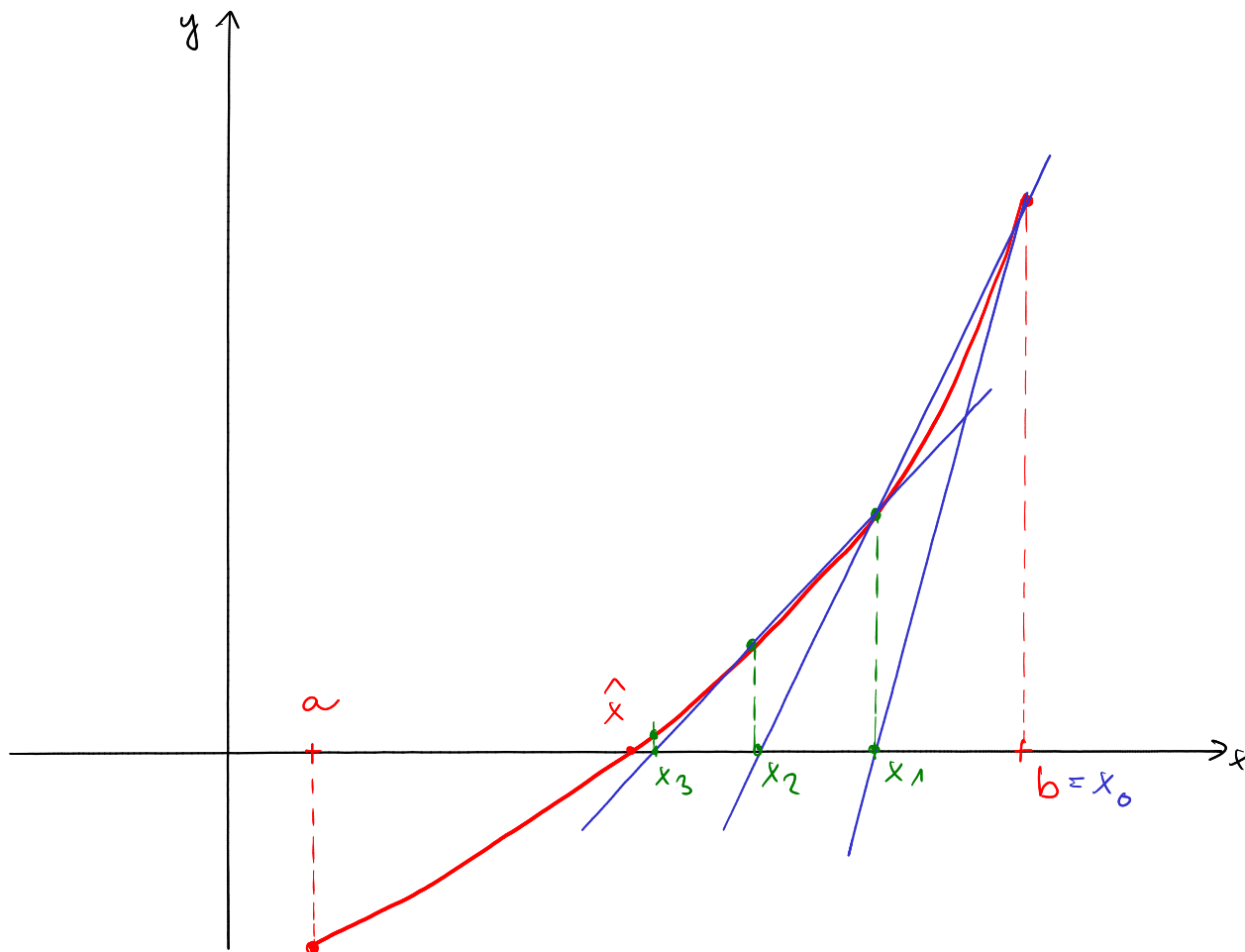
$$* \Rightarrow x_{i+1} = x_i - f(x_i) \cdot \frac{x_i - x_{i-1}}{f(x_i) - f(x_{i-1})}$$

→ v každém kroku stačí spočítat jen $f(x_i)$

- Dva startovací body x_0, x_1 :
  - x_0 zvolíme (viz Newtonova metoda)
  - x_1 spočítáme Newtonovou metodou

$$y - f(x_i) = \frac{f(x_i) - f(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} (x - x_i) \quad \left. \vphantom{\frac{f(x_i) - f(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} (x - x_i)} \right\} \Rightarrow *$$

osa x : $y=0$

Příklad: Aproximujte kladný kořen $\hat{x} \in \langle 1, 2 \rangle$ rovnice $x + e^{-x} - 2 = 0$ s chybou menší než $\varepsilon = 0,01$. (Zaokrouhlujte na 4 desetinná místa.)

Newtonova metoda:

$$f(x) = x + e^{-x} - 2$$

$$f(1) = -0,6321$$

$$f(2) = 0,1353$$

$$f'(x) = 1 - e^{-x}$$

$$f''(x) = e^{-x}$$

Fourierovy podmínky:

- a) $D(f) = D(f') = D(f'') = \mathbb{R} \Rightarrow f, f', f''$ jsou spojitě na $\langle 1, 2 \rangle$ ✓
- b) $f(1) \cdot f(2) < 0$ ✓
- c) $e^{-x} \in (0, 1) \forall x \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow f'(x) > 0 \forall x \in \langle 1, 2 \rangle$ ✓
 $f''(x) > 0 \forall x \in \langle 1, 2 \rangle$ ✓

Volba x_0 :

i	x_i	$f(x_i)$	$f'(x_i)$	$ x_i - x_{i-1} $
0	2	0,1353	0,8647	/
1	1,8435	0,0018	0,8417	0,1565
2	1,8414			0,0021

$> \varepsilon$ ✗
 $< \varepsilon$ ✓

$$\underline{\underline{\hat{x} = 1,8414}}$$

Metoda sečen:

i	x_i	$f(x_i)$	$ x_i - x_{i-1} $
0	2	0,1353	/
1	1,8435	0,0018	0,1565
2	1,8414		0,0021

$< \varepsilon$ ✓

$$\underline{\underline{\hat{x} = 1,8414}}$$